

Sygn. akt I ACa 1195/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Marzena Konsek-Bitkowska

Sędziowie: SA Ewa Kaniok

SO (del.) Beata Byszewska (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Monika Likos

po rozpoznaniu w dniu 25 marca 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa Towarzystwa (...) S.A. w W.

przeciwko R. O., A. D.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie

z dnia 13 lutego 2014 r., sygn. akt II C 1422/11

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym w części w ten tylko sposób, że oddala powództwo o zasądzenie kwoty 5853,19 zł (pięć tysięcy osiemset pięćdziesiąt trzy złote dziewiętnaście groszy) z ustawowymi odsetkami od tej kwoty;***
- 2. oddala apelację pozwanych w pozostałej części;***
- 3. zasądza od R. O. i A. D. solidarnie na rzecz Towarzystwa (...) S.A. w W. kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.***

Sygn. akt I ACa 1195/14

UZASADNIENIE

Towarzystwo (...) S.A.

w W. wytoczyła powództwo przeciwko R. O.

i A. D. o zapłatę kwoty 292.440.81 zł ustawowymi odsetkami od dnia 11 marca 2011 r. do dnia zapłaty.

Uzasadniając żądanie powód wskazał, iż 16 czerwca 2008 r. R. O. i A. D. zawarli umowę nr (...) o kredyt hipoteczny oraz 14 sierpnia 2008 r. umowę nr (...) o kredyt hipoteczny, waloryzowane kursem CHF, w których jako kredytodawca występował (...) Bank S.A. w W.. Powód udzielił Bankowi ochrony ubezpieczeniowej na wypadek braku spłaty części kredytu hipotecznego przez pozwanych. Pozwani nie uregulowali trzech kolejnych rat kredytowych, co stanowiło zdarzenie objęte ochroną ubezpieczeniową. Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego powód wypłacił na

rzecz Banku odszkodowanie w łącznej wysokości 292.440,81 zł. Z dniem zapłaty odszkodowania przez powoda roszczenie Banku przeszło z mocy prawa na powoda do wysokości zapłaconego odszkodowania. W związku z tym, że pozwani nie uregulowali wierzytelności powoda z tytułu wypłaconego odszkodowania powód wezwał pozwanych do zapłaty pismami z 23 lutego 2011 r.

Nakazem zapłaty z dnia 21 listopada 2011 r. wydanym w postępowaniu upominawczym pozwani zostali zobowiązani do zapłaty na rzecz powoda kwoty 292.440,81 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 11 marca 2011 r. do dnia zapłaty.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana A. D. wniosła na wstępie o przekazanie sprawy do sądu właściwego według właściwości ogólnej i odrzucenie pozwu, a w przypadku nieuwzględnienia tych wniosków - oddalenie powództwa i podniosła, iż powodowi nie przysługuje roszczenie przeciwko pozwanej. Nadto pozwana zarzuciła, iż z dokumentów dołączonych do pozwu wynika, iż powód zapłacił Bankowi tytułem odsetek kwotę 4572,18 zł. Jeżeli ubezpieczyciel nie jest rzetelny i nie potrafi wywiązać się ze swoich zobowiązań, to takie działanie podejmuje na własne ryzyko, a przerzucanie konsekwencji własnych zaniedbań na osoby trzecie jest niedopuszczalne. Nadto pozwana podniosła nieścisłości w dokumentacji załączonej do pozwu w zakresie wysokości wymagalnego kapitału i odsetek.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany R. O. wniósł na wstępie o przekazanie sprawy do sądu właściwego według właściwości ogólnej i odrzucenie pozwu, a w przypadku nieuwzględnienia tych wniosków - oddalenie powództwa i podniósł, iż powodowi nie przysługuje roszczenie przeciwko pozwanemu. Nadto pozwany zarzucił, iż z dokumentów dołączonych do pozwu wynika, iż powód zapłacił Bankowi tytułem odsetek kwotę 4572,18 zł. Jeżeli ubezpieczyciel nie jest rzetelny i nie potrafi wywiązać się ze swoich zobowiązań, to takie działanie podejmuje na własne ryzyko, a przerzucanie konsekwencji własnych zaniedbań na osoby trzecie jest niedopuszczalne. Nadto pozwany podkreślił nieścisłości w dokumentacji załączonej do pozwu w zakresie wysokości wymagalnego kapitału i odsetek.

Następnie pozwani podnieśli także zarzut przedawnienia roszczenia za okres 3 lat poprzedzających wniesienie pozwu, pozwany zakwestionował skuteczność doręczenia mu oświadczenia zawierającego wypowiedzenie, wnieśli także o zawieszenie postępowania do czasu wpisania przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów do rejestru wzorców umowy uznanych za niedozwolone klauzuli stosowanej przez (...) m.in. w przedmiotowej umowie o kredyt hipoteczny o treści: "Raty kapitałowo-odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50."

Powód ustosunkował się do złożonych sprzeciwów w piśmie z 6 czerwca 2013 r. podtrzymując na wstępie żądanie pozwu oraz wskazując, iż w niniejszym postępowaniu dochodzi jedynie kwot niespłaconego przez pozwanych niskiego wkładu własnego w obu udzielonych pozwanych kredytach. Pojęcie szkody obejmuje także kwotę odsetek od zadłużenia przedterminowego, naliczonych od dnia, w którym bezskuteczne upływał okres wypowiedzenia do dnia wypłaty odszkodowania łącznie. Zatem wysokość szkody obejmowała kwotę niespłaconego i wymagalnego kapitału oraz kwotę wymagalnych i niezapłaconych odsetek. Kwoty wypłaconego przez powoda odszkodowania wynikają bezpośrednio z dokumentów załączonych do pozwu. W odniesieniu do umowy nr (...) należności wynoszą łącznie 37.626,01 CHF, co stanowi równowartość kwoty 115.613,44 zł przeliczonej według kursu sprzedaży ogłoszonego w tabeli kursów (...) Banku z dnia 28 września 2010 r. W odniesieniu do umowy nr (...) należności wynoszą 57.547,88 CHF, co stanowi równowartość kwoty 176.827,37 zł.

Wyrokiem z dnia 13 lutego 2014 r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powódki kwotę 292.440,81 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 11 marca 2011 r. do dnia zapłaty; zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powódki kwotę 21.840 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższy wyrok zapadł po dokonaniu przez Sąd Okręgowy następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych:

R. O. i A. D. zawarli 16 czerwca 2008 r. z (...) Bank S.A. w W. umowę nr (...), a 14 sierpnia 2008 r. umowę nr (...). Umowy dotyczyły kredytów hipotecznych i przewidywały waloryzowanie rat kredytu według kursu franka szwajcarskiego, to jest kursu sprzedaży ogłoszonego w tabeli kursów (...)

Na podstawie Generalnej Umowy Ubezpieczenia Niskiego Wkładu w Kredytach i pożyczkach hipotecznych nr (...) z dnia z dnia 25 maja 2007 r. Towarzystwo (...) S.A. w W. udzieliło (...) Bank S.A. ochrony ubezpieczeniowej na wypadek braku spłaty części kredytu i pożyczki hipotecznej dla osób fizycznych. OB.

W piśmie z 17 marca 2010 r. Bank wezwał R. O. do zapłaty kwoty 519,74 CHF w terminie 7 dni od otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy. Wezwanie zostało wysłane na adres: W., ul. (...) i odebrane 23 marca 2010 r. przez M. S.. Na zwrotnym potwierdzeniu tego wezwania uczyniono adnotację, z której wynika, iż przesyłka została odebrana przez kuzynkę adresata. W piśmie z 18 marca 2010 r. Bank wezwał A. D. do zapłaty kwoty 527,45 CHF w terminie 7 dni od otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy. Wezwanie zostało doręczone A. D. 2 kwietnia 2010 r.

W piśmie z 19 marca 2010 r. Bank wezwał R. O. do zapłaty kwoty 2764,89 CHF w terminie 7 dni od otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy. Wezwanie zostało wysłane na adres: W., ul. (...) i odebrane 25 marca 2010 r. przez M. S.. Na zwrotnym potwierdzeniu tego wezwania uczyniono adnotację, z której wynika, iż przesyłka została odebrana przez kuzynkę adresata. W piśmie z 22 marca 2010 r. Bank wezwał A. D. do zapłaty kwoty 2224,38 CHF w terminie 7 dni od otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy. Wezwanie zostało doręczone A. D. 2 kwietnia 2010 r.

Dnia 25 listopada 2009 r. została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą spółki przy ulicy (...). R. O. został wpisany jako jeden ze współników wymienionej spółki.

A. D. i R. O. nie dokonali zapłaty kwot wynikających z doręczonych wezwań .

W dniu 30 września 2010 r. (...) S.A. dokonała polecenia przelewu na rzecz (...) Bank S.A. kwot 111.041,26 zł i 169.839,56 zł, a w dniu 5 listopada 2010 r. kwot 4752,18 zł i 6987,81 zł.

Zapłata przez (...) S.A. kwot wymienionych była następstwem wykonania obowiązku wynikającego z Generalnej Umowy (...) Niskiego Wkładu w Kredytach i Pożyczkach Hipotecznych nr (...) z dnia z dnia 25 maja 2007 r.

W pismach z 9 grudnia 2010 r. (...) Bank oświadczył, iż w związku z częściowym zaspokojeniem roszczeń Banku z tytułu kredytów hipotecznych nr (...) i nr (...), wierzytelności w kwocie 176.827,37 zł i 115.613,44 zł, na mocy art. 828 k.c. przeszły na Towarzystwo (...) S.A. Wysokości wierzytelności wynikała z zaległości w frankach szwajcarskich przeliczonej według kursu sprzedaży ogłoszonego w tabeli kursów (...) Banku z dnia 28 września 2010 r.

Wezwaniami do zapłaty z 23 lutego 2011 r. R. O. i A. D. zostali wezwani do zapłaty do 10 marca 2011 r. kwoty 176.827,37 zł w związku z wypłatą przez ubezpieczyciela odszkodowania z tytułu ubezpieczenia kredytu udzielonego na podstawie umowy nr (...) oraz kwoty 115.613,44 zł w związku z wypłatą przez ubezpieczyciela odszkodowania z tytułu ubezpieczenia kredytu udzielonego na podstawie umowy nr (...). R. O. i A. D. nie dokonali zapłaty kwot wynikających z doręczonych wezwań.

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo jest w całości zasadne.

Sąd Okręgowy wskazał, iż ubezpieczyciel wstępujący z mocy ustawy w prawa osoby, na rzecz której wypłacił odszkodowanie może wystąpić ze skutecznym żądaniem przeciwko osobie trzeciej, w tym ostatecznie w ramach postępowania sądowego, ale wyłącznie co do świadczenia przysługującego ubezpieczonemu i w wysokości należnej ubezpieczonemu. Stąd zapłata odszkodowania nie stwarza per se skutecznego uprawnienia do żądania od osoby trzeciej kwoty odpowiadającej wypłaconemu na rzecz ubezpieczonego świadczenia, a na ubezpieczycielu ciąży obowiązek udowodnienia w toku postępowania sądowego, przy zakwestionowaniu żądania przez osobę trzecią, nie

tylko faktu wypłaty odszkodowania na rzecz ubezpieczonego, ale także przysługiwania roszczenia pierwotnemu wierzycielowi co do zasady, jak i wysokości.

W ocenie Sądu I instancji, powód w toku postępowania sądowego udowodnił, iż spełnił świadczenie na rzecz Banku w ramach wykonania Generalnej Umowy Ubezpieczenia Niskiego Wkładu w Kredytach i Pożyczkach Hipotecznych nr (...) z dnia z dnia 25 maja 2007 r. Fakt zapłaty przez powoda na rzecz Banku kwoty 176.827,37 zł dotyczącej kredytu hipotecznego nr (...) i kwoty 115.613,44 zł związanej z kredytem hipotecznym nr (...), wynika ze złożonych do akt sprawy kopii poleceń przelewu, a także znajduje dodatkowe potwierdzenie w oświadczeniach Banku skierowanych do powoda wskazujących na przejście uprawnień na rzecz ubezpieczyciela. Stąd niewątpliwie powód jest czynnie legitymowany do wystąpienia z żądaniem zapłaty przeciwko pozwanym.

Dalej Sąd Okręgowy wskazał, że powód udowodnił także, iż dochodzone roszczenie jest zasadne, także co do jego wysokości, bowiem udowodnił przede wszystkim, iż Bank w skuteczny sposób wypowiedział umowy kredytów hipotecznych z uwagi na opóźnienie w spełnieniu świadczenia przez pozwanym, to jest zapłaty rat kredytów. Pozwani w toku postępowania nie kwestionowali faktu opóźnienia w zapłacie rat kredytu, ale wyłącznie wskazywali na nieskuteczność dokonania wypowiedzenia umów pod warunkiem zawieszającym, a pozwany nadto wskazywał na fakt niedoręczenia przez Bank stosownych wezwań z uwagi na skierowanie korespondencji na niewłaściwy adres.

W ocenie Sądu Okręgowego zarzuty pozwanych w tym zakresie nie są trafne. Sąd Okręgowy podzielił w związku z tym w całości argumentację przedstawioną co do tej kwestii przez powoda wskazującą na możliwość skutecznego złożenia na gruncie obowiązującego prawa oświadczenia o wypowiedzeniu umowy pod warunkiem zawieszającym, a więc uzależnienie wypowiedzenia umów kredytu od faktu ewentualnego niewykonania obowiązku określonego w doręczonych pozwanym wezwaniach. Skoro bowiem zgodnie z art. 89 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych albo wynikających z właściwości czynności prawnej, powstanie lub ustanie skutków czynności prawnej można uzależnić od zdarzenia przyszłego i niepewnego (warunek), a art. 75 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe nie przewiduje w tym zakresie szczególowej, odmiennej regulacji, to oznacza, iż także umowa kredytu może zostać skutecznie wypowiedziana pod warunkiem zawieszającym.

Następnie Sąd Okręgowy podzielił także w całości stanowisko powoda co skuteczności doręczenia przesyłek Banku na adres W., ul. (...). Pozwany nie podnosił bowiem w toku procesu, aby przesyłki Banku na powyższy adres nie były wcześniej, to jest przed wystosowaniem wezwań, wysyłane i aby adres ten nie funkcjonował w ogóle przy kontaktach z Bankiem. Oznacza to, skoro fakt wcześniejszego wysyłania przesyłek na ten adres miał miejsce, iż Bank mógł dysponować aktualnym adresem dla doręczeń wyłącznie po uzyskaniu tego rodzaju informacji od pozwanego. Ponadto pod tym samym adresem mieściła się siedziba spółki, w której udziałowcem był pozwany. Oznacza to, iż adres: W., ul. (...), był niewątpliwie adresem podanym przez pozwanego dla potrzeb korespondencji z Bankiem i wysłanie wezwań i wypowiedzeń na tej adres rodzi skutki wynikające z art. 61 § 1 k.c.

Odnosząc się do zarzutu przedawnienia, Sąd Okręgowy podniósł, że roszczenie banku związane z obowiązkiem świadczenia przez pozwanym w następstwie wypowiedzenia umów kredytu stało się wymagalne w kwietniu i maju 2010 r. w następstwie skutecznego wypowiedzenia tych umów. Skoro zatem pozew został złożony 24 października 2011 r., a roszczenie Banku, jako związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, przedawnia się po upływie trzech lat (art. 118 k.c.), to niewątpliwie roszczenie dochodzone w niniejszym postępowaniu nie uległo przedawnieniu.

Nadto Sąd Okręgowy wskazał, że z pisma procesowego pozwanych z 31 października 2013 r. wynika, iż w umowach kredytu zostało zawarte niedozwolone postanowienie umowne dotyczące ustalenia wysokości spłat rat, to jest zasad ich przeliczenia na złote przy uwzględnieniu tabeli kursowej Banku. W ocenie Sądu Okręgowego to postanowienie umowne nie prowadzi wprost do rażącego naruszenia praw kredytobiorców, ani też nie jest sprzeczne z dobrymi obyczajami. Stąd pozwani nie mogą skutecznie wskazywać na brak podstaw do wyliczenia wysokości należnego świadczenia w sposób dokonany przez Bank. Nadto pozwani formułując powyższy zarzut nie wskazywali jednocześnie alternatywnego, właściwego sposobu wyliczenia należnego świadczenia, co mogłoby w istocie stanowić uzasadnienie

podniesionego zarzutu, a więc potwierdzać ewentualne rażące naruszenie interesów pozwanych, które sprowadzałyby się - na gruncie tej sprawy - do rażącego zwiększenia rat kredytu.

Zdaniem Sądu Okręgowego, nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy były także zarzuty dotyczące ewentualnego obciążania pozwanych obowiązkiem zapłaty składki z tytułu ubezpieczenia udzielonego kredytu, która - zdaniem pozwanych - powinna być płacona przez Bank. Sąd zauważył, iż świadczenia pozwanych w tym zakresie były spełnione na rzecz Banku, stąd ewentualne żądanie zwrotu nienależnego świadczenia, z tego tytułu powinno być nie tylko w sposób wyraźny sformułowane, ale ponadto skierowane przeciwko Bankowi dokonującemu odpowiednich dyspozycji na rachunku pozwanych. Dodać także należy, iż na gruncie obowiązującego prawa spełnienie świadczenia przez osobę trzecią, nie podważa w jakikolwiek sposób ważności zawartej umowy, co w szczególności dotyczy także umów ubezpieczenia.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy orzekł, jak wyroku, przy uwzględnieniu także dyspozycji art. 455 k.c. i art. 481 § 1 i 2 k.c., o kosztach rozstrzygając na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Apelację od powyższego wyroku złożyli pozwani.

Pozwani zaskarżyli wyrok Sądu Okręgowego w całości i zarzucili zaskarżonemu wyrokowi:

- 1) naruszenie art. 89 k.c. polegające na nieprawidłowym przyjęciu, iż dopuszczalne jest złożenie oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytowej pod warunkiem zawieszającym, mimo że złożenie takiego oświadczenia pod warunkiem zawieszającym jest niedopuszczalne i w konsekwencji prawnie bezskuteczne,
- 2) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego i w konsekwencji błędne przyjęcie, iż Pozwany ad 1) w toku procesu nie podnosił, aby przesyłki Banku nie były wcześniej wysyłane na adres przy ul. (...), mimo że w toku procesu Pozwany ad 1) w pismach procesowych jednoznacznie wskazywał, iż nie dokonywał zmiany adresu korespondencyjnego na inny niż wskazany w obu umowach kredytowych, co czyni zbyt wymagalnym wykazywanie przez stronę Pozwaną, że powyższy adres nie funkcjonował w obrocie korespondencyjnym pomiędzy Pozwanym ad 1) a Bankiem - co z kolei skutkowało błędnym ustaleniem stanu faktycznego w zakresie rzekomej zmiany adresu korespondencyjnego przez Pozwanego ad 1),
- 3) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 231 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że skoro fakt (również błędnie ustalony) wcześniejszego wysyłania przesyłek na adres przy ul. (...) miał miejsce, a adres ten był także adresem siedziby spółki z o.o., której udziałowcem był Pozwany ad 1), to z tego można wyprowadzić wniosek, iż Bank mógł dysponować tym adresem wyłącznie po uzyskaniu tego rodzaju informacji od Pozwanego ad 1) - co skutkowało błędnym ustaleniem stanu faktycznego w zakresie rzekomej zmiany adresu korespondencyjnego przez Pozwanego ad 1),
- 4) naruszenie art. 217 § 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez pominięcie dowodów w postaci dokumentów, tj. pism (...) Bank S.A. kierowanych do Pozwanych z dnia: 8 czerwca 2009 r., 6 czerwca 2011 r. oraz 25 lipca 2011 r., mimo że przedmiotem ww. dowodów były fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, bowiem wynikało z nich, iż Bank - po przesłaniu oświadczeń o wypowiedzeniu umów kredytu - przysyłał dalszą korespondencję do Pozwanych na adres przy ul. (...), tj. na adres korespondencyjny Pozwanych wskazany w obu umowach kredytu - co skutkowało błędnym ustaleniem stanu faktycznego w zakresie rzekomej zmiany adresu korespondencyjnego przez Pozwanego ad 1),
- 5) naruszenie art. 217 § 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. oddalenie (pominięcie) wniosku strony Pozwanej o dopuszczenie dowodu z zeznań M. S., na okoliczność nieskutecznego doręczenia Pozwanemu ad 1) oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu, wobec przyjęcia przez Sąd, iż skuteczność doręczenia wynika wprost z potwierdzeń odbioru, mimo że przeprowadzenie ww. dowodu mogłoby doprowadzić Sąd do odmiennych ustaleń faktycznych,

6) naruszenie art. 61 § 1 k.c. poprzez błędne przyjęcie, iż wysłane przez Bank do Pozwanego ad 1) oświadczenia o wypowiedzeniu umów kredytu na adres przy ul. (...) rodziło skutki wynikające z ww. przepisu,

7) naruszenie art. 385¹ § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji gdy umowy kredytowe zawarta pomiędzy Powodem a Pozwanymi zawierają niedozwolone postanowienia umowne wpływające zarówno na ocenę skuteczności wypowiedzenia ww. umów przez Bank jak i na wysokość dochodzonego roszczenia,

8) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji gdy sposób obliczenia wysokości szkody wg kursu sprzedaży tabeli kursów Banku z dnia wypłaty odszkodowania, sprowadzającym się wyłącznie do określenia terminu ustalania kursu waluty bez określenia sposobu jego ustalenia i oparcie się na jednostronnie wyznaczanym kursie waluty w tabeli kursów Banku, jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i w konsekwencji sprzeczne z zasadami współżycia społecznego,

Pozwani wniesli ponadto o

1) wyłącznie z ostrożności procesowej - wypadku uznania przez Sąd Apelacyjny zarzutów strony Pozwanej kwestionujących roszczenie Powoda co do zasady jako bezpodstawnych - o zawieszenie niniejszego postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 3) k.p.c. do czasu wpisania przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów do rejestru wzorców umowy uznanych za niedozwolone klauzuli stosowanej przez (...) m.in. w przedmiotowej umowie o kredyt hipoteczny o treści: "Raty kapitałowo-odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50.",

2) o przeprowadzenie dowodów z:

a) dokumentów w postaci pism (...) Bank S.A. kierowanych do Pozwanych z dnia: 8 czerwca 2009 r., 6 czerwca 2011 r. oraz 25 lipca 2011 r., na okoliczność, iż ostatnim znanym Bankowi adresem korespondencyjnym Pozwanych był adres przy ul. (...)(...)

b) zeznań M. S., na okoliczność nieskutecznego doręczenia Pozwanemu ad 1) oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu.

Zgłaszając powyższe zarzuty pozwani wniesli o:

1) zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez oddalenie powództwa w całości,

2) zasądzenie od powoda solidarnie na rzecz pozwanych kosztów procesu za II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego zgodnie z normami przepisanyymi,

3) ponowne rozstrzygnięcie o kosztach procesu za I instancję.

Ewentualnie wypadku uznania przez Sąd Apelacyjny zarzutów strony pozwanej kwestionujących roszczenie powoda co do zasady, jako bezpodstawnych – pozwani wniesli o:

1) zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powódki kwoty odpowiadającej wysokości szkody po uprzednim przeliczeniu nieuiszczonych rat kapitałowo-odsetkowych oraz odsetkowych wg średniego kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej NBP obowiązującej na dzień spłaty,

2) oddalenie powództwa w pozostałej części,

3) zasądzenie od powoda solidarnie na rzecz pozwanych kosztów procesu za II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego zgodnie z normami przepisanyymi,

4) ponowne rozstrzygnięcie o kosztach procesu za I instancję.

Powód wniósł o oddalenie apelacji pozwanych i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Obie strony zajęły także –zgodnie z zobowiązaniem Sądu Apelacyjnego stanowiska w sprawie wobec nowej okoliczności, tj. wpisania do rejestru klauzul niedozwolonych za nr wpisu (...) postanowienia znajdującego się w umowach, które pozwani zawarli z bankiem o treści „Raty kapitałowo odsetkowe oraz raty odsetkowe są spłacane w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF w tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującej na dzień spłaty z godz. 14.50”.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanych była uzasadniona tylko w nieznaczej części, zatem wyrok w części podlegał zmianie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., jedynie w zakresie wysokości należnej powodowi kwoty. W pozostałym zakresie apelacja pozwanych była nieuzasadniona i podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Odnosząc się do poszczególnych zarzutów wskazać należy, że co do zasady Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, a także w przeważającej części prawidłowej oceny prawnej.

W pierwszej kolejności odnieść się należy do zarzutów naruszenia prawa procesowego, przede wszystkim związanych z doręczeniem pism z wypowiedzeniem umów i innych pism z Banku dla pozwanego R. O., a także związanego z nimi zarzutu naruszenia prawa materialnego art. 61 § 1 k.c.

Rację ma pozwany, że z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie nie wynika- powód tego nie wykazał- aby adres przy ul. (...), został wskazany przez pozwanego jako adres do doręczeń korespondencji kierowanej z banku. Stąd oddalenie wniosku dowodowego pozwanego o przesłuchanie osoby, która tę korespondencję odebrała oraz domniemanie, że skoro pozwany był współnikiem spółki z siedzibą pod powyższym adresem –to otrzymał pisma banku z wypowiedzeniami umów, było pochojne.

Gdy chodzi zatem o skuteczność doręczenia pism pozwanemu R. O., to w świetle zarzutów zgłaszanych w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, jak i w postępowaniu apelacyjnym zachodziła potrzeba uzupełnienia postępowania dowodowego poprzez dopuszczenie dowodu z zeznań świadka M. Ś. (poprzednio S.), który Sąd Apelacyjny przeprowadził.

Oceniając materiał dowodowy zgromadzony w postępowaniu przed sądami obu instancji, uznając zeznania świadka M. Ś. za wiarygodne, jako spontaniczne i logiczne, Sąd Apelacyjny uzupełnia ustalenia faktyczne, ustalając ponadto, iż pozwany R. O. był przełożonym świadka, a w spółce (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą spółki przy ulicy (...) był ustalony sposób przyjmowania i segregowania korespondencji. Korespondencję przyjmowała świadek M. Ś. i następnie segregowała ją dla poszczególnych adresatów, w tym także dla przełożonych, miejsca odkładania korespondencji były ustalone i każdy z adresatów miał do nich dostęp oraz wiedział, gdzie się znajdują, w tym także pozwany R. O..

Powyższe zeznania świadka oraz niekwestionowane okoliczności co do stanowiska pozwanego w spółce i miejsca jej siedziby, dają podstawę do przyjęcia, że korespondencja zawierająca wypowiedzenie umów kredytowych dotarła do pozwanego w taki sposób, że pozwany R. O. mógł się z tą korespondencją zapoznać.

Uznać zatem należy, że spełnione zostały warunki określone w art. 61 § 1 k.c. i pozwanemu skutecznie doręczono wypowiedzenie umów kredytowych. Jeżeli świadkowi nie byłby znany pozwany i gdyby pozwany nie był aktywny pod adresem doręczenia, to jest oczywiste, że świadek nie odebrałaby przesyłki kierowanej do osoby obcej, nieznanego świadkowi i odmówiłaby przyjęcia tej przesyłki. Zgodnie z bogatym orzecnictwem sądów powszechnych i literaturą przy doręczeniach pocztowych przyjmuje się, że jeśli nadawca oświadczenia doręcza pismo w miejsce, które stanowi miejsce zamieszkania zainteresowanej osoby albo miejsce jej stałej aktywności, za decydujący dla uznania go za

doręczone uważany jest co do zasady moment dostarczenia w to miejsce. Powstaje w ten sposób domniemanie skuteczności doręczenia. Aprobuję się także dopuszczalność zastosowania do składania i przyjmowania oświadczeń woli w sferze prawa materialnego, tzw. doręczeń zastępczych w rozumieniu k.p.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2004 r., II CSK 358/02, Wokanda 2004, nr 9, s. 6, z dnia 11 grudnia 1996 r., I PKN 36/96, OSNC 1997, Nr 14, poz. 251, z 19 lipca 2012 r., II CSK 655/11, Lex nr 1228436). Bez znaczenia, w świetle jednoznacznych zeznań świadka M. Ś., pozostaje przy tym, że inna korespondencja była kierowana do pozwanego także na ul. (...).

Z tych przyczyn należy uznać, że wypowiedzenia umów kredytowych doręczono pozwanym w sposób prawidłowy i skutecznie. Zarzuty zatem naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 231 k.p.c., art. 217 § 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. oraz art. 61 § 1 k.c. były nieuzasadnione.

Nadto nieuzasadnione są te zarzuty, w których oboje pozwani kwestionują sam sposób wypowiedzenia umów kredytowych. Wbrew stanowisku apelujących orzecznictwo i doktryna dopuszczają zastrzeżenie warunku w jednostronnej czynności prawnej, szczególnie w wypowiedzeniu umowy. W takim przypadku decyduje tekst dokumentu, podstawowa rola przypada regułom językowym. Chodzi o obiektywne rozumienie oświadczenia woli w chwili, w której zostało ono złożone adresatowi. Strony swobodnie kształtując stosunek prawny mogą określić jego treść z uwzględnieniem indywidualnych interesów, przesunąć w czasie skutki czynności prawnej, uzależniając je od określonych okoliczności (wystąpienia lub nie wystąpienia określonego zdarzenia). Dopuszczalne jest dokonanie czynności prawnej zawierającej zastrzeżenie, że jej skutek zależy od skorzystania z uprawnienia lub woli wykonującego zobowiązanie, a zdarzenie zależne od zachowania strony może polegać na spełnieniu (lub nie spełnieniu) świadczenia objętego treścią zobowiązania (tak: Sąd Najwyższy w orzeczeniu z 22 września 2013 r. III CZP 85/12 czy z 29 kwietnia 2009 r., II CSK 614/08, OSNC 2010, nr 2 poz. 32).

Treść pism zawierających wypowiedzenie umów kredytowych jest jasna, nie budzi wątpliwości w zakresie terminu wypowiedzenia, zaś w świetle powyższych rozważań, które Sąd Apelacyjny akceptuje, uznać należy, że pisma te mogły zostać sformułowane w sposób w nim określony i jest skuteczne, co trafnie przyjął Sąd Okręgowy. Zarzut naruszenia art. 89 k.c. nie był uzasadniony.

Częściowo uzasadnione były natomiast zarzuty pozwanym w zakresie wysokości dochodzonej pozewem należności, oparte na zarzutach naruszenia art. 385¹ § 1 k.c.

Wbrew stanowisku powoda, w ocenie Sądu Apelacyjnego, istotna w tej sprawie jest nowa okoliczność wpisania do rejestru klauzul niedozwolonych za nr wpisu (...) postanowienia znajdującego się w umowach, które pozwani zawarli z bankiem o treści „Raty kapitałowo odsetkowe oraz raty odsetkowe są spłacane w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF w tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującej na dzień spłaty z godz. 14.50”.

Powyższe postanowienie umowne było podstawą do ustalenia wysokości zadłużenia pozwanym w banku i w konsekwencji zakresu, w jakim powód zaspokoił bank na podstawie umowy ubezpieczenia.

Zgodnie z art. 828 § 1 k.c. regres ubezpieczeniowy polega na tym, że ubezpieczyciel wstępuje w prawa zaspokojonego wierzyciela, zatem nabywa to samo roszczenie, które przysługiwało ubezpieczonemu przez sam fakt zapłaty odszkodowania. Górną granicą odpowiedzialności sprawcy szkody w stosunku do ubezpieczyciela w procesie regresowym jest to, co byłby on zobowiązany świadczyć bezpośrednio poszkodowanemu na podstawie przepisów prawa cywilnego, zatem orzekając o roszczeniu regresowym sąd musi ustalić, jak kształtowałby się obowiązek naprawienia szkody między poszkodowanym a sprawcą i dopiero wówczas odpowiednio określić wysokość odszkodowania regresowego.

Biorąc pod uwagę, że rzeczona klauzula zawarta w umowach kredytowych sformułowana została przez tego samego przedsiębiorcę, którego dotyczył wyrok w sprawie XVII AmC 1531/09 Sądu Okręgowego w Warszawie-Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, uznać należy, że powyższe postanowienie umowne nie wiąże konsumentów-pozwanych, strony umowy są nią związane w pozostałym zakresie. Uznanie wzorca umownego za niedozwolony w ramach kontroli abstrakcyjnej musi stanowić prejudykat dla analogicznego rozstrzygnięcia przeprowadzanego w ramach kontroli

incydentalnej, co wynika z art. 385¹ § 1 k.c. Z taką sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Kontrola abstrakcyjna rzeczowego wzorca została przeprowadzona i okoliczność ta nie może zostać pominięta w niniejszym postępowaniu, bowiem taki zarzut podnieśli pozwani. Bezskuteczność niedozwolonych klauzul następuje ex lege i ex tunc, a w ich miejsce wchodzą odpowiednie przepisy dyspozytywne.

Sąd Apelacyjny wskazuje na zapatrywanie Sądu Najwyższego, że skutkiem wpisu do rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone jest to, że nikt- a w szczególności konsument- nie może ponownie żądać uznania tego samego postanowienia stosowanego przez tego samego przedsiębiorcę w tym samym wzorcu. Ale także i dalej, gdyż żądanie takie nie może być skierowane także przeciwko innemu przedsiębiorcy. W tym wypadku chodziłoby zatem o koncepcję, że uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone jest równoznaczne z uznaniem tego postanowienia za nieskuteczne(nieważne) we wszystkich stosunkach, w których zostało ono wykorzystane (uchwała z dnia 19 grudnia 2003 r., III CZP 95/03, OSNC 2005,Nr 2, poz. 25, uchwała z dnia 13 lipca 2006 r., III CZP 3/06, OSNC 2007, nr 1-2, poz. 35). Jak wynika z powyższego Sąd Najwyższy dopuścił nawet związanie sądu orzekającego przy ocenianiu tożsamo brzmiącego postanowienia wzorca umowy, którym posługuje się inny przedsiębiorca w innym wzorcu umowy (por. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia -06 sierpnia 2014 r. I CSK 653/13, Lex nr 1522073). Z powyższego jasno wynika, że w sytuacji, gdy chodzi o tożsamą klauzulę stosowaną przez tego samego przedsiębiorcę, to sąd dokonując kontroli incydentalnej, jest związany prawomocnym wyrokiem wydanym w sprawie XVII AmC 1531/09 Sądu Okręgowego w Warszawie-Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, uznającym za niedozwolone wyżej opisanie postanowienie wzorca umowy, zastosowane także w umowie pozwanych z bankiem.

W okolicznościach sprawy za prawidłowe należy uznać stanowisko powoda zawarte w piśmie złożonym dnia 10 marca 2015 r., że w takiej sytuacji należało dokonać przeliczenia należności wynikających z wypowiedzianych umów kredytowych według kursu średniego NBP z dnia wypłaty odszkodowania, zatem z pominięciem klauzuli uznanej za niedozwoloną. Uzasadnieniem dla takiego przeliczenia jest w ocenie Sądu Apelacyjnego art. 358¹ § 2 k.c. Różnica –po dokonany przeliczeniu zgodnie z powszechnie dostępna tabelą kursów średnich walut NBP(nr 189/A/NBP/2010) z dnia 28 września 2010 r., zatem z dnia wypłaty odszkodowania - na korzyść pozwanych wynosi 5853,19 zł. O tę kwotę powinna zostać pomniejszona należność przysługująca powodowi z tytułu regresu.

Z tych przyczyn apelacja pozwanych była uzasadniona jedynie w zakresie kwoty 5853,19 zł i w takim zakresie wyrok podlegał zmianie.

Bez znaczenia był zarzut pozwanych naruszenia art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie, skoro był związany z wadliwą oceną klauzuli zawartej w umowach pozwanych z bankiem, a ostatecznie to postanowienie wzorca umowy zostało uznane za niedozwolone.

Zwrócić należy uwagę, że wyrok Sądu Okręgowego został zmieniony, wskutek uwzględnienia apelacji w zakresie 2% w stosunku do dochodzonego przez powoda roszczenia. Z tej przyczyny , w ocenie Sądu Apelacyjnego, należy uznać powoda za przegrywającego spór jedynie w nieznacznej części, zatem to pozwani winni ponieść całość kosztów zarówno w pierwszej, jak i drugiej instancji (art. 100 zd. drugie k.p.c.). Z tych przyczyn wyrok Sądu Okręgowego w zakresie kosztów nie został zmieniony.

Mając na uwadze powyższe, o kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 100 zd. drugie k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c.